

VERKLARENDE NOTA BIJ DE OPDRACHT "GROOTSTEDELIJK BRUSSEL"

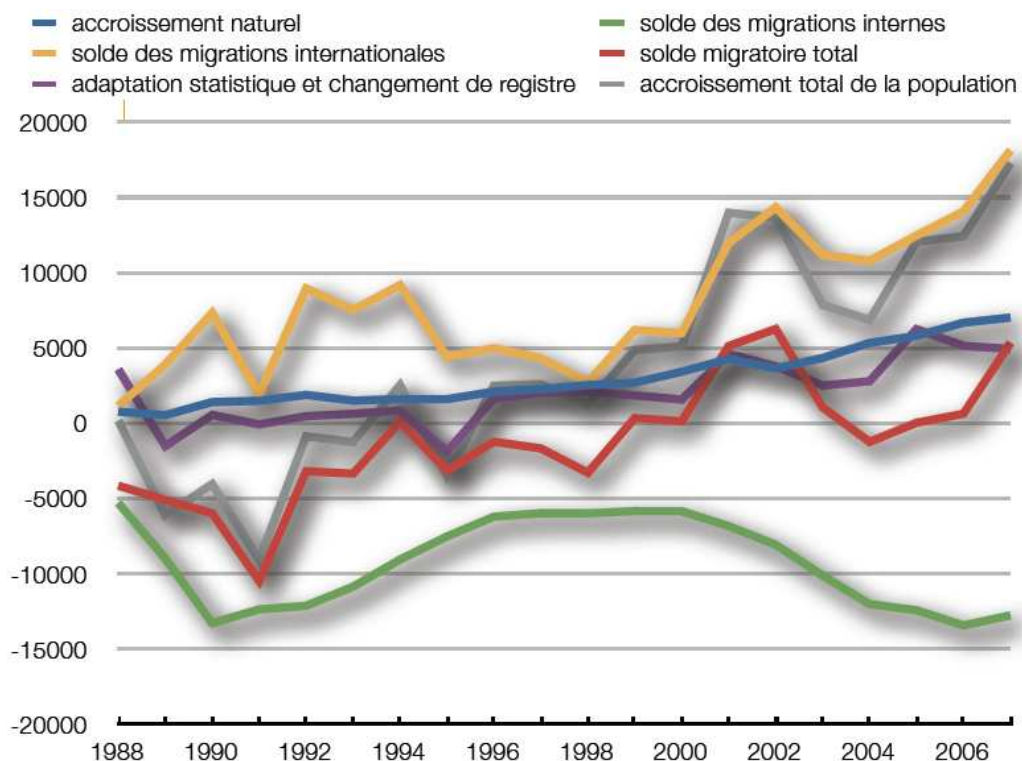
1. GLOBALE CONTEXT WAARIN DEZE OPDRACHT KADERT

Dit is een opdracht die kadert in de uitwerking van een nieuw Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP – artikelen 16 tot 22 van het BWRO) : het Duurzaam Gewestelijk Ontwikkelingsplan (DGewOP) zoals gestipuleerd in het Regeerakkoord van 12 juli 2009 en in de regeringsverklaring die op 01 oktober 2009 werd afgelegd in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

In deze intentieverklaring ligt de klemtoon op de nood om rekening te houden met de nieuwe uitdagingen van de toekomst en om tegemoet te komen aan 5 belangrijke doelstellingen inzake de ontwikkeling van het Gewest :

- De **uitdaging van de demografische groei.**

Brussel kent een tendensomkering tussen het eerste GewOP, dat als beleidsdoelstelling had om de stadsvlucht tegen te gaan, het tweede GewOP, dat gewag maakte van een progressieve bevolkingsgroei, en de huidige toestand, met voorspellingen die wijzen op een sterke aangroei van de Brusselse bevolking. Ter herinnering : het Planbureau voorziet een stijging ten belope van 170.000 personen op korte termijn (2020). Die toename is in hoofdzaak toe te schrijven aan een hoog intern geboortecijfer en een aanzienlijke migratiestroom, die deels een gevolg is van de uitbreiding van de Europese Unie.

Graphique 2. Facteurs de l'évolution récente de la population bruxelloise.
Source: Registre National, DGSIE, retraitement par Interface Demography

Maar we mogen daarbij niet vergeten dat de stadsvlucht nog steeds aan de gang is : elk jaar verlaten immers 15.000 tot 20.000 personen het Gewest om zich te gaan vestigen in de rand, terwijl 10.000 personen van de rand naar het Gewest verhuizen. Daarbij komt nog dat de jongerenbevolking (0-14 jaar) proportioneel nog meer zal toenemen tegen het jaar 2020. Bovendien is het zo dat één kind op 3 geboren wordt in een gezin zonder

beroepsinkomsten; 1 op 3 jongeren tussen 18 en 25 jaar is volledig uitkeringsgerechtigd werkloos. De internationale migraties, die vaak van economische strekking zijn, leiden nog tot een toename van die bevolkingscategorie, die vaak kansarm is en een gecoördineerd opvangbeleid vereist.

We stellen meer bepaald vast dat de bevolking het sterkst toeneemt in enkele westelijke gemeenten, die met name de meest kansarme van het Gewest zijn. Als gevolg van die toestand zijn die gemeenten vaak genoodzaakt om diensten en voorzieningen te creëren die inherent zijn aan die bevolkingsgroei en aan de precaire leefomstandigheden van die bevolkingsgroep. Deze situatie vergroot eveneens het onevenwicht in de ontwikkeling van het Brussels grondgebied tussen het westen en het oosten (de uitdaging van de dualisering).

	2000	2006	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Population au 1 ^{er} janvier	959.318	1.018.804	1.072.063	1.200.108	1.255.791	1.264.310	1.289.164	1.327.652
Solde naturel	3.413	6.669	9.274	11.232	10.509	9.474	9.612	9.881
Naissances	13.626	16.214	18.553	20.117	19.244	18.724	19.384	19.855
Décès	10.213	9.545	9.279	8.885	8.735	9.250	9.772	9.954
Solde migrations internes	-5.861	-13.457	-15.724	-16.381	-16.822	-16.560	-16.890	-17.425
Immigrations internes	69.403	76.946	85.255	91.931	91.724	91.644	93.339	95.314
Émigrations internes	75.264	90.403	100.979	108.312	108.546	108.204	110.229	112.739
Solde migrations externes	6.741	17.588	20.745	15.347	7.712	8.533	10.864	11.698
Immigrations externes	222.729	35.482	40.645	38.660	29.883	29.076	31.533	32.986
Émigrations externes	15.988	17.894	19.900	23.313	22.171	20.543	20.669	21.288
Accroissement population	4.293	10.800	14.295	10.198	1.399	1.447	3.586	4.157
Ajustement statistique	794	1.611	0	0	0	0	0	0
Population au 31 décembre	964.405	1.031.215	1.086.358	1.210.306	1.257.190	1.265.757	1.292.750	1.331.806

- De **uitdaging van de werkgelegenheid, de opleiding en het onderwijs**, die belangrijker is dan ooit als gevolg van de economische crisis die voortvloeide uit de recente financiële crisis, gekoppeld aan de bevolkingsgroei waardoor steeds meer ongeschoolde jongeren op de arbeidsmarkt komen (uitdaging van de demografische groei).
- De **uitdaging op milieuvlak** houdt in dat Brussel een model inzake duurzame ontwikkeling en duurzame mobiliteit moet worden. Die uitdaging is een potentiële economische bron voor het scheppen van banen en kan bijdragen tot de promotie van het internationale imago van het Gewest.
- De **uitdaging van de strijd tegen de dualisering van de stad en de armoede** die een intensifiëring vereist van het transversaal en geterritorialiseerd beleid op sociaal, economisch en cultureel vlak. Daarbij moet de aandacht worden toegespitst op de meest achtergestelde gebieden en wijken en moet actief ten strijde worden getrokken tegen alle vormen van discriminatie.
- De **uitdaging van de internationalisering** waarin Brussel meer dan ooit zijn roeping vindt, maar waarbij men er moet naar streven om de Brusselaars er beter bij te betrekken en ervoor te zorgen dat deze internationalisering ook meer de inwoners van de stad ten goede komt. Deze dynamiek moet alle lagen van de bevolking ten goede komen, in het bijzonder de laagst geschoolde categorieën, en actief bijdragen tot de bestrijding van de risico's op sociale uitsluiting.

In de intentieverklaring wordt tevens het belang onderstreept van een bezinning op de schaal van **grootstedelijk Brussel** (dus niet beperkt tot het strikte institutionele grondgebied van het Gewest).

2. UITWERKINGSPROCES VAN HET DGewOP

De uitwerking van dit nieuwe DGewOP zal gebeuren in verscheidene grote realisatiefasen, waarvan het voorwerp van deze opdracht een scharnierelement vormt.

Het hele uitwerkingsproces zal zich situeren op twee territoriale schalen en twee tijdsschalen.

De langetermijnvisie zal worden uitgewerkt op de schaal van het grootstedelijk Brussels grondgebied (GEN-zone) en met het jaar 2040 als richtpunt, terwijl de denkoefening met het oog op 2020 eerder zal worden toegespitst op de strategische maatregelen van het DGewOP en uitsluitend betrekking heeft op het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het stellen van een diagnose

Een eerste evaluatiefase met betrekking tot het sectoraal en transversaal beleid is momenteel aan de gang. Die evaluatie gebeurt aan de hand van vragenlijsten, waarvan de synthese wordt voorgelegd aan de inschrijvers van deze opdracht.

De resultaten van een studie die tot doel heeft de kennis van het grootstedelijk grondgebied te verfijnen door het in kaart brengen van de basisgegevens en de lopende strategische projecten in de GEN-zone, worden eveneens voorgelegd aan de inschrijvers van deze opdracht.

Ruimtelijke, strategische en transversale denkoefeningen op diverse schalen

In een tweede fase zullen twee acties parallel worden ondernomen :

- Een uitgebreide prospectieve studie zal worden uitgevoerd door een terzake gespecialiseerd bureau. Deze studie heeft tot doel een algemeen aanvaarde diagnose uit te werken rond het bepalen van de langetermijndoelstellingen en de uitwerking van een langetermijnvisie die wordt gedeeld door alle betrokken partijen; ze zal de klemtoon leggen op de participatieprocédés en moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondersteunen gedurende de volledige uitwerking van het DGewOP.
- Een studie die tot doel heeft een territoriale visie uit te werken tegen 2040 en op grootstedelijke schaal. **Deze laatste studie maakt het voorwerp uit van deze opdracht.**

Deze beide studies zullen grotendeels tegelijkertijd lopen om de onontbeerlijke wisselwerkingen mogelijk te maken.

Concretisering en definiëring van het ontwerp van DGewOP

Tot slot wordt dit hele uitwerkingsproces afgerond met de concretisering en definiëring van het ontwerp van DGewOP, waarbij men zich uiteraard zal laten inspireren door de werkzaamheden en conclusies van de eerder uitgevoerde studies.

3. VOORWERP VAN DE OPDRACHT

Deze opdracht heeft betrekking op :

- de uitwerking van een **territoriale grootstedelijke langetermijnvisie (2040)**. De analyse gebeurt minimaal op de schaal van de GEN-zone (135 gemeenten, zie lijst in bijlage); deze oefening moet uitmonden in één of meerdere scenario's voor de toekomst van de "Stad". De pistes zullen zowel betrekking hebben op territoriaal als op grootstedelijk niveau;
- de definitie van de **strategische voorstellen voor maatregelen die moeten worden getroffen** op zeer korte termijn (einde van deze legislatuur, hetzij 2014), en op korte en op middellange termijn (tegen het DGewOP van 2020) om een grootstedelijke, territoriale

langetermijnvisie (2040) mogelijk te maken. Deze voorstellen van maatregelen mogen enkel betrekking hebben op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG).

4. AANTAL OPDRACHTNEMERS EN BEDRAG VAN DE OPDRACHT

Naast het strategisch belang in het kader van de uitwerking van een DGewOP, **ligt het bijzondere karakter van deze opdracht in de uitvoeringsmodaliteiten, die 3 multidisciplinaire teams in staat zullen stellen om onafhankelijk maar parallel te werken rond hetzelfde onderwerp**, waarbij regelmatig de nodige uitwisselingen zullen plaatsgrijpen tijdens seminars die parallel met de prospectieve studie worden georganiseerd.

De opdracht zal worden gegund aan 3 opdrachtnemers tegen de forfaitaire prijs van **200 000 € excl. BTW elk**.

5. INHOUD VAN DE OPDRACHT

De opdracht zal worden uitgevoerd in 4 fasen binnen een globale termijn van maximaal 6 maanden, die ten laatste verstrijkt in de eerste twee maanden van het jaar 2011.

Er zal een procédé worden uitgewerkt met het oog op de optimale transversaliteit tussen **de 3 geselecteerde teams onderling** en deze 3 teams en de verantwoordelijken van de prospectieve denkoefening. Er moet werk worden gemaakt van een continue wisselwerking tussen de verschillende gesprekspartners.

Fase 1 : ruimtelijke vertaling van de diagnose van de toestand van de Brusselse grootstedelijke ruimte

Deze eerste fase beoogt een ruimtelijke vertaling van de diagnose van de toestand van de Brusselse grootstedelijke ruimte qua werking (de talrijke onderlinge betrekkingen, de samenhang en de concurrentieverbanden binnen de grootstedelijke ruimte), de sterke en zwakke punten van het grondgebied maar ook de mogelijkheden en gevaren.

De duur van deze eerste fase is beperkt tot 1,5 maand.

Fase 2 : uitwerking van de grootstedelijke langetermijnvisie (2040) op de schaal van de Brusselse grootstedelijke ruimte

Doel is hier om een territoriale langetermijnvisie te definiëren voor de Brusselse grootstedelijke ruimte (2040). Die moet de dimensie van de duurzame ontwikkeling omvatten, zoals herhaaldelijk onderstreept in de diverse verklaringen van de Brusselse Hoofdstedelijke regering.

De duur van deze tweede fase is beperkt tot 3 maanden.

De bijgaande documenten geven de grenzen weer van de GEN-zone en de lijst van de betrokken gemeenten.

Fase 3 : uitwerken van voorstellen voor maatregelen op zeer korte termijn (2014), op korte en op middellange termijn (2020)

Elke opdrachtnemer dient, in lijn met zijn grootstedelijke territoriale visie voor 2040, zoals uitgewerkt in de vorige fase, voorstellen te formuleren voor strategische maatregelen op zeer korte, korte en middellange termijn, die het mogelijk moeten maken de grootstedelijke langetermijnvisie te realiseren. Die maatregelen dienen ruimtelijk beperkt te blijven tot het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De duur van deze derde fase is beperkt tot 1 maand.

Fase 4 : verfijning en opstelling van het eindrapport

In deze laatste fase zullen de Opdrachtgever en de opdrachtnemers de elementen verfijnen die tijdens de fasen 2 en 3 van de opdracht naar voor werden gebracht.

6. INDICATIEVE PLANNING

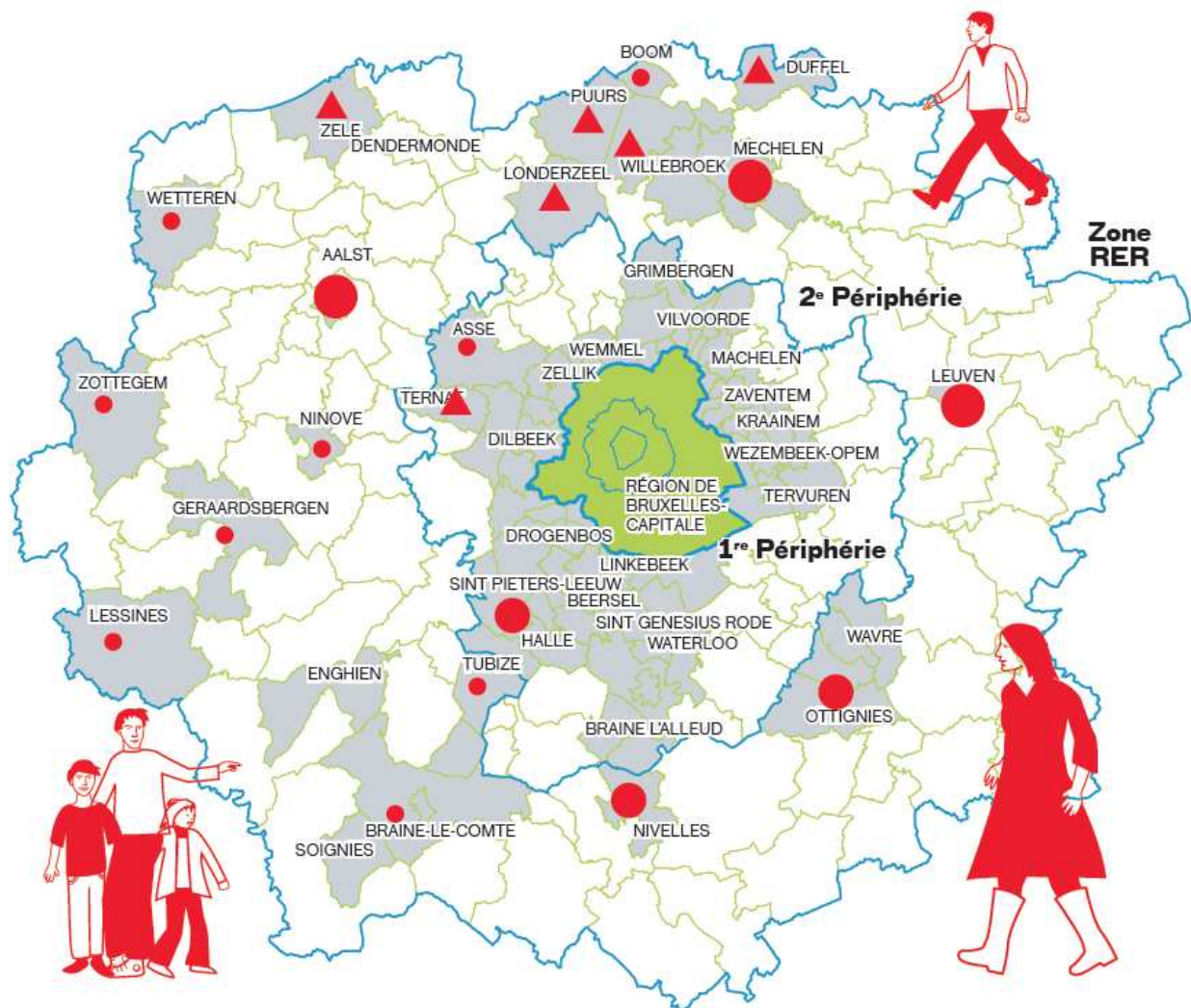
De planning van de opdracht ziet er, louter indicatief, als volgt uit :

1. Ontvangst van de kandidaturen : 9 maart
2. Verzending van de offerteoproepen : 10 april
3. Ontvangst van de offertes : 30 mei
4. Gunning van de opdracht aan de 3 beste inschrijvers : 30 juni 2010
5. Uitwerking van de territoriale visie : 15 juli 2010 - 15 januari 2011

7. BIJKOMENDE ELEMENTEN

Bij het afsluiten van de opdracht zal de Opdrachtgever het resultaat openbaar maken via de organisatie van een tentoonstelling en de eventuele realisatie van een publicatie waarin de grootstedelijke territoriale langetermijnvisies (2040) van de opdrachtnemers worden voorgesteld. Met het oog op die communicatie zullen de opdrachtnemers verschillende grafische dragers uitwerken en aan de Opdrachtgever bezorgen. De details aangaande de te leveren documenten zullen worden meegedeeld tijdens de onderhandelingsfase.

BIJLAGE : GEN-ZONE

Zone urbaine de la Région de Bruxelles-Capitale

Autres zones urbaines

Noeud économique

Ville

RBC = 19 communes
 1re Périphérie = 52 communes
 (19 + 33 communes de l'anneau de 1re Périphérie)
 2e Périphérie = 135 communes
 (52 + 83 communes de l'anneau de 2e Périphérie) = Zone RER

GEN-zone (135 gemeenten)

2,9 miljoen inwoners die 1,21 miljoen van de 1,33 miljoen banen in de zone (4 359 km²) voor hun rekening nemen.

Commune	Province	Région	Zone RER			wallonie	flandre
			RBC	1ère périphérie	2e périphérie		
Anderlecht		Bruxelles-Capitale	1				
Auderghem		Bruxelles-Capitale	1				
Berchem-Ste-Agathe		Bruxelles-Capitale	1				
Bruxelles-Ville		Bruxelles-Capitale	1				
Etterbeek		Bruxelles-Capitale	1				
Evere		Bruxelles-Capitale	1				
Forest		Bruxelles-Capitale	1				
Ganshoren		Bruxelles-Capitale	1				
Ixelles		Bruxelles-Capitale	1				
Jette		Bruxelles-Capitale	1				
Koekelberg		Bruxelles-Capitale	1				
Molenbeek-St-Jean		Bruxelles-Capitale	1				
St-Gilles		Bruxelles-Capitale	1				
St-Josse-ten-Noode		Bruxelles-Capitale	1				
Schaerbeek		Bruxelles-Capitale	1				
Uccle		Bruxelles-Capitale	1				
Watermael-Boitsfort		Bruxelles-Capitale	1				
Woluwe-St-Lambert		Bruxelles-Capitale	1				
Woluwe-St-Pierre		Bruxelles-Capitale	1				
Aalst	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Affligem	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Asse	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Beauvechain	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Beersel	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Begijnendijk	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Berlare	Antwerpen	Flandre			1		1
Bertem	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Bever	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Bierbeek	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Bonheiden	Antwerpen	Flandre			1		1
Boom	Antwerpen	Flandre			1		1
Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Boutersem	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Braine-l'Alleud	Brabant Wallon	Wallonie		1		1	
Braine-le-Château	Brabant Wallon	Wallonie		1		1	
Braine-le-Comte	Hainaut	Wallonie			1	1	
Brakel	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Buggenhout	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Chastre	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Chaumont-Gistoux	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Court-St-Etienne	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Denderleeuw	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Dendermonde	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Dilbeek	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Drogenbos	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Duffel	Antwerpen	Flandre			1		1
Ecaussines	Hainaut	Wallonie			1	1	
Enghien	Hainaut	Wallonie			1	1	
Erpe-Mere	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Galmaarden	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Genappe	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Geraardsbergen	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Gooik	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Grez-Doiceau	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Grimbergen	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Haacht	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Haaltert	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1

Halle	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Hamme	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Herent	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Herne	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Herzele	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Hoeilaart	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Holsbeek	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Huldenberg	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Incourt	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Ittre	Brabant Wallon	Wallonie	1			1	
Kampenhout	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Kapelle-Op-Den-Bos	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Keerbergen	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Kortenberg	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Kraainem	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Laarne	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
La Hulpe	Brabant Wallon	Wallonie	1			1	
Lasne	Brabant Wallon	Wallonie	1			1	
Lebbeke	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Lede	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Lennik	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Les Bons Villers	Hainaut	Wallonie			1	1	
Lessines	Hainaut	Wallonie			1	1	
Leuven	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Liedekerke	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Lierde	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Linkebeek	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Londerzeel	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Lubbeek	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Machelen	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Mechelen	Antwerpen	Flandre			1		1
Meise	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Merchtem	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Mont-St-Guibert	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Ninove	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Nivelles	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Opwijk	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Ottignies-Louvain-la-Neuve	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Oud-Heverlee	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Overijse	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Pepingen	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Perwez	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Pont-à-Celles	Hainaut	Wallonie			1	1	
Putte	Antwerpen	Flandre			1		1
Puurs	Antwerpen	Flandre			1		1
Rebecq	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Rixensart	Brabant Wallon	Wallonie	1			1	
Roosdaal	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Rotselaar	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Rumst	Antwerpen	Flandre			1		1
Seneffe	Hainaut	Wallonie			1	1	
Silly	Hainaut	Wallonie			1	1	
Soignies	Hainaut	Wallonie			1	1	
Steenokkerzeel	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
St-Amands	Antwerpen	Flandre			1		1
St-Genesius-Rode	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
St-Katelijne-Wavre	Antwerpen	Flandre			1		1
St-Lievens-Houtem	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
St-Pieters-Leeuw	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Ternat	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1
Tervueren	Vlaams-Brabant	Flandre	1				1

Tielt-Winge	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Tremelo	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Tubize	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Villers-la-Ville	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Vilvoorde	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Walhain	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Waterloo	Brabant Wallon	Wallonie		1		1	
Wavre	Brabant Wallon	Wallonie			1	1	
Wemmel	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Wetteren	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Wezembeek-Oppem	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Willebroek	Antwerpen	Flandre			1		1
Wichelen	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Zaventem	Vlaams-Brabant	Flandre		1			1
Zele	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Zemst	Vlaams-Brabant	Flandre			1		1
Zottegem	Oost-Vlaanderen	Flandre			1		1
Total			19	33	83	32	84
				135			